

Besl. O. nr. 70

Jf. Innst. O. nr. 55 (2000-2001) og Ot.prp. nr. 18 (2000-2001)

År 2001 den 20. mars holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lo v

om endringer i straffeprosessloven og domstolloven mv.
(forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.)

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) gjøres følgende endring:

§ 74 fjerde ledd skal lyde:

Subsidiær fengselsstraff faller bort etter 5 år, med mindre fullbyrding av den er påbegynt *innen* fristens utløp.

II

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 159 a skal lyde:

Retten skal sørge for at dom i straffesak blir forkynt etter reglene i annet eller tredje ledd, eller at dommen postforkynnes etter reglene i § 163 a. Om dette ikke lar seg gjennomføre, kan dommen forkynnes ved stevnevitne etter §§ 165 flg.

Dersom dommen skal avsies ved opplesning, kan retten beslutte at forkynnelsen skal skje samtidig med domsavsigelsen (domsforkynnelse). Siktete plikter i så fall å møte til det rettsmøtet hvor dommen avsies. Er siktete til stede når saken tas opp til doms, gjelder reglene i straffeprosessloven § 42 annet ledd. Er siktete ikke til stede, skal retten innkalle ham til domsavsigelsen etter reglene i straffeprosessloven § 86 jf. § 87 første ledd.

Dersom dommen skal avsies ved underskriving, kan retten innkalle siktete til forkynnelse ved rettens kontor eller ved et annet offentlig kontor (fremmøteforkynnelse). Siktete plikter i så fall å møte til forkynnelsen. Er siktete til stede når saken tas opp til doms, gjelder reglene i straffeprosessloven § 42 annet ledd. Er siktete ikke til stede, kan retten innkalle ham til forkynnelse etter reglene i straffeprosessloven § 86 jf. § 87 første ledd. Straffeprosessloven § 89 gjelder tilsvarende.

Annet ledd tredje og fjerde punktum og straffeprosessloven §§ 86 tredje ledd, 88 og 89 gjelder tilsvarende for innkalling til fremmøteforkynnelse.

III

I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp gjøres følgende endringer:

§ 28 tredje ledd oppheves.

§ 28 a tredje ledd skal lyde:

For den som har fått underretning om avgjørelsen, er fristen for å erklære kjæremål *én måned* fra den dag vedkommende mottok underretningen. For andre er fristen *én måned* fra den dag da vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til avgjørelsen, *men* likevel ikke utover tre måneder fra det tidspunkt avgjørelsen ble truffet.

IV

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 42 skal lyde:

Dommen bør avsies umiddelbart etter at saken er tatt opp til doms. Kan dette ikke skje, og domsavsigelsen derfor besluttes utsatt til et senere rettsmøte, skal om mulig tid og sted for dette *fastsettes før saken tas opp til doms.*

Dersom siktete er til stede når saken tas opp til doms, skal retten opplyse hvordan dommen vil bli forkynt. Skal dommen forkynnes etter reglene i domstolloven § 159 a annet eller tredje ledd, skal retten gjøre siktete kjent med at han plikter å møte til forkynnelsen, og kan pågripes om han ikke møter. Retten skal også opplyse siktete om regelen i § 310 annet ledd an-

net punktum. Det skal anmerkes i rettsboken at opplysningene er gitt.

Er dom ikke avsagt innen tre dager etter at saken er tatt opp til doms, skal grunnen opplyses i rettsboka.

§ 43 tredje ledd skal lyde:

Er siktede ikke til stede, anses dommen avsagt når den er underskrevet. Retten skal sørge for at dommen snarest mulig forkynnes for siktede, *jf. domstoloven § 159 a*, med slik opplysning som nevnt i annet ledd. Han skal samtidig spørres om han vedtar dommen.

§ 85 første ledd skal lyde:

Siktede plikter etter lovlig innkalling å møte til

- a) hovedforhandlingen,
- b) andre rettsmøter når retten finner hans fremmøte nødvendig etter sakens stilling, og
- c) domsforkynnelse eller fremmøteforkynnelse etter domstoloven § 159 a.

§ 88 skal lyde:

Dersom en siktet som er stevnet i samsvar med § 42 annet ledd *jf. domstoloven § 159 a* eller § 86 og § 87 første eller tredje ledd, uteblir fra rettsmøtet eller fra fremmøteforkynnelsen uten at det er opplyst at han har lovlig forfall, kan retten beslutte at han skal pågripes for straks å fremstilles eller for å holdes fengslet inntil han kan bli fremstilt. Like med uteblivelse anses det at siktede møter beruset. Fengsling kan bare brukes når hans fremmøte er nødvendig etter loven eller antas nødvendig etter sakens stilling. Ved uteblivelse fra fremmøteforkynnelse kan beslutning etter leddet her også treffes av påtalemyndigheten.

Gir siktedes forhold grunn til å frykte for at han vil utebli fra en berammet hovedforhandling, kan retten straks treffe beslutning etter reglene i første ledd. Er det fare ved opphold, kan beslutningen treffes av påtalemyndigheten. Spørsmålet skal i så fall snarest mulig forelegges for den rett som behandler saken. Stiller siktede sikkerhet for sitt fremmøte etter reglene i § 188, kan avhenting unnlates.

Skal en dom i straffesak forkynnes for siktede, kan påtalemyndigheten beslutte at han kan pågripes for å få gjennomført forkynnelsen dersom det har gått mer enn én måned siden dommen ble avsagt og forsøk på å forkynne dommen ikke har lyktes.

§ 160 a annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Nekter domfelte å avgi biologisk materiale frivillig, kan blodprøve og andre prøver tas med tvang når det kan skje uten fare eller betydelig smerte.

§ 216 b første ledd bokstav b skal lyde:

som rammes av straffeloven kapittel 8 eller 9, eller av §§ 145 annet ledd, 162, 204 første ledd bokstav d, 317, *jf. §§ 162 eller 390 a.*

§ 248 skal lyde:

Etter begjæring fra påtalemyndigheten og med siktedes samtykke kan forhørsretten pådømme en sak uten tiltalebeslutning og hovedforhandling, når retten ikke finner det betenkelig og saken gjelder

- a) *en straffbar handling som ikke kan medføre fengsel i mer enn 10 år, jf. annet ledd, og siktede innen retten har gitt en uforbeholden tilståelse som styrkes av de øvrige opplysninger,*
- b) *en overtredelse av vegtrafikkloven § 22 jf. § 31, og siktede innen retten erklærer seg skyldig etter siktelsen, eller*
- c) *en overtredelse av vegtrafikkloven § 24 første ledd jf. § 31, og siktede innen retten erklærer seg skyldig etter siktelsen.*

Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentagelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelsen av straffeloven § 232 kommer ikke i betraktning.

Har siktede forsvarer, skal denne få anledning til å uttale seg før saken blir tatt opp til doms.

Sak om sikring eller forvaring kan ikke pådømmes i forhørsrett.

§ 310 annet ledd skal lyde:

Fristen for siktede løper fra det tidspunkt dommen er forkynt for ham. Er siktede i medhold av § 42 annet ledd, jf. domstoloven § 159 a annet eller tredje ledd, pålagt å møte til forkynnelse, løper fristen fra det varslede forkynningsstidspunktet, selv om siktede ikke møter. Møter han ikke, skal retten straks sende kopi av dommen til siktede, forsvareren og påtalemyndigheten med opplysning om utgangspunktet for ankefristen.

§ 318 første ledd skal lyde:

En anke som er fremsatt etter at ankefristen er utløpt, skal avvise med mindre

- a) *retten finner at oversittelsen ikke bør legges den ankende til last, eller*
- b) *ankefristen begynte å løpe etter § 310 annet ledd annet punktum, og særlige grunner tilsier at den domfelte bør få anken prøvd.*

I hvert fall må anke være fremsatt innen to uker etter at det forhold som har fremkalt forsinkelsen, er falt bort.

§ 332 skal lyde:

Ved ankeforhandling som omfatter bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller avgjørelse om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1 for forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, settes lagmannsretten med fire meddommere. § 321 tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende. I vidløftige saker kan rettens formann bestemme at ett eller flere varamedlemmer for meddommer-

ne skal følge forhandlingene og tre inn i retten om noen av meddommerne får forfall. I saker hvor det er behov for det, kan rettens formann beslutte at to av meddommerne skal være fagkyndige. Disse oppnevnes etter reglene i domstolloven § 87 eller § 88.

Er retten satt med meddommere i saker der bare noen spørsmål skal behandles med meddommere etter første ledd, deltar meddommerne ikke ved avgjørelsen av anker over saksbehandlingen og anker over lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Ved behandlingen av spørsmål om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd, og om saksomkostninger i disse sakene, deltar likevel meddommerne for alle de straffbare forhold som ankeforhandlingen omfatter.

Paragrafen her gjelder ikke for saker som etter kapittel 24 skal behandles med lagrette.

§ 333 første ledd skal lyde:

Når anke til lagmannsretten ikke gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller avgjørelse om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1 for forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, kan retten med partenes samtykke beslutte at saken skal behandles skriftlig. § 321 tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 334 første ledd skal lyde:

Skal lagmannsretten bare prøve saksbehandlingen eller lovanvendelsen under skyldspørsmålet, innkalles ikke siktede til ankeforhandlingen med mindre retten finner at særlige grunner tilsier det. Skal den bare prøve spørsmålet om straff eller annen rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1, kan innkalling unnlates hvis siktedes nærvær finnes overflødig.

§ 353 skal lyde:

En ankesak kan omfatte flere forhold som forenes etter reglene i § 13, selv om noen av forholdene skal behandles med lagrette og andre ikke. Dette gjelder uavhengig av om forholdene tidligere har vært forent i én sak. Forhold som gjelder ærekrenkelse, der retten skal prøve bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, kan likevel ikke forenes med forhold som skal behandles med lagrette.

Er flere straffbare forhold forent i én sak, gjelder følgende:

1. *Ved anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet der noen av forholdene skal behandles med lagrette og andre ikke, skal alle forholdene behandles med lagrette. Omfatter ankesaken spørsmål om overtredelse av straffeloven kapittel 8 eller 9 eller lov 18. august 1914 om forsvarshemmeligheter, skal likevel hele saken behandles med meddommere.*
2. *Dersom ankeforhandlingen omfatter både bevisanke som skal behandles med lagrette, og anke over andre sider ved en dom, avgjøres de sist-*

nevnte forholdene av lagmannsretten uten medvirkning fra lagretten. Dersom fire lagrettemedlemmer tiltrer retten etter § 376 e første ledd, skal de likevel for alle de straffbare forhold som ankeforhandlingen omfatter, delta ved behandlingen av spørsmål om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd og om saksomkostninger. Selv om vilkårene i § 376 e ikke er oppfylt, skal fire lagrettemedlemmer på samme måte tiltre retten når denne skal behandle spørsmål hvor det etter § 332 skulle ha deltatt meddommere.

§ 434 skal lyde:

Ved anke i straffesaken kan partene kreve ny behandling også av de borgerlige krav dersom vilkårene i §§ 427 til 433 er oppfylt og anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller avgjørelse av straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1. Når ankeinstansen samtykker, gjelder det samme ved ankeforhandling som gjelder andre ankegrunner. I sak for Høyesterett gjelder § 323 tilsvarende.

Ved gjenopptakelse av straffesak kan en part kreve ny behandling også av de borgerlige krav dersom vilkårene i §§ 427 til 433 er oppfylt og fristen i tvistemålsloven § 408 ikke er utløpt. Reglene i første ledd gjelder tilsvarende.

Begjæring om behandling av borgerlige rettskrav sammen med straffesaken må sammen med opplysning om de bevis som vil bli ført, settes fram så tidlig at den annen part har tilstrekkelig tid til å forberede seg på behandlingen.

Dersom et borgerlig rettskrav ikke avgjøres i straffesaken, skal retten sørge for at melding om dette blir forkynt for den som har krevd ny behandling av spørsmålet. Parten skal samtidig orienteres om adgangen til fortsatt behandling etter tvistemålslovens regler og om fristen i tredje punktum. Parten må innen én måned etter at slik melding ble forkynt for ham, gi retten melding om at han krever fortsatt behandling av det borgerlige rettskravet. Om slikt krav ikke fremsettes, skal denne delen av saken heves.

V

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) gjøres følgende endring:

§ 13-2 tredje ledd bokstav a skal lyde:

Skriftlig avtale om leie som inneholder vedtagelse av at tvangsfravikelse kan kreves når leien ikke blir betalt. Det skal gå fram av varselet etter § 4-18 at tvangsfullbyrdelse kan unngås dersom leien med renter, utenrettslige inndrivingskostnader, saksomkostnader og forfalt leie fram til betalingstidspunktet blir betalt før fullbyrdelsen gjennomføres.

VI

I lov 17. januar 1997 nr. 11 om endringer i straffeloven m.v. (strafferettslige utilregnelighetsregler og særreaksjoner) gjøres følgende endring:

I del I nr. 9 utgår endringen av § 248 første ledd fjerde punktum. I stedet foretas en tilsvarende endring i § 248 fjerde ledd.

Jorunn Ringstad

president

VII

Lovens del I, III, V og VI samt endringene i §§ 160 a, 216 b, 248, 332, 333, 334, 353 og 434 i del IV trer i kraft straks.

Loven trer for øvrig i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Olav Gunnar Ballo

sekretær